

**HOTUBA YA WAZIRI WA MAMBO YA NDANI YA NCHI
MHESHIMIWA MATHIAS MEINRAD CHIKAWA (MB.),
AKIWASILISHA BUNGENI MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI
YA WIZARA YA MAMBO YA NDANI YA NCHI
KWA MWAKA 2015/2016**

I. UTANGULIZI

1. **Mheshimiwa Spika**, kwa kuzingatia taarifa iliyowasilishwa mbele ya Bunge lako Tukufu na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Ulinzi na Usalama, naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako Tukufu likubali kujadili na kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka wa fedha wa 2015/2016.

2. **Mheshimiwa Spika**, awali ya yote naomba kuchukua nafasi hii kutoa salamu za rambirambi kwa familia na wananchi wa mikoa mbalimbali ya Tanzania kutokana na mvua kubwa iliyonyesha katika vipindi tofauti mwaka huu na kusababisha mafuriko na hivyo kuleta adha kubwa kwa wananchi ikiwemo vifo na uharibifu wa mali na miundombinu. Aidha, nawapa pole nyingi ndugu na jamaa wa marehemu waliopoteza maisha yao kutokana na matukio hayo.

3. **Mheshimiwa Spika**, naomba pia kutumia fursa hii kutoa masikitiko yangu kwa familia na wananchi kwa ujumla kutokana na vifo, ulemavu, upotevu na uharibifu wa mali na miundombinu vilivyosababishwa na ajali za barabarani, majini na nchi kavu katika kipindi chote toka mwezi Julai 2014. Aidha, nawapa pole sana ndugu na jamaa wa marehemu waliopoteza maisha katika matukio hayo. Namuomba Mwenyezi Mungu aziweke roho za marehemu wote mahali pema peponi, Amina.

4. **Mheshimiwa Spika**, kwa umuhimu mkubwa sana naomba ninawashukuru Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete na Makamu wa Rais, Mheshimiwa Dkt. Mohamed Gharib Bilal kwa maelekezo yao mbalimbali na Waziri Mkuu Mheshimiwa Mizengo Peter Pinda (Mb), kwa kuhimiza utekelezaji wa majukumu ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi.

5. **Mheshimiwa Spika**, kwa namna ya kipekee naomba kumshukuru Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mheshimiwa Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete kwa kuonyesha imani kwangu ya kuniamini kuendelea katika nafasi hii ya Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi. Aidha, napenda kumpongeza sana Mheshimiwa Waziri Mkuu kwa hotuba yake nzuri aliyoitoa mapema katika mkutano huu wa Bunge ambayo imetoa mwelekeo wa kazi za Serikali kwa ujumla katika mwaka wa fedha 2015/2016.

6. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuishukuru kwa dhati kabisa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Ulinzi na Usalama chini ya Mwenyekiti wake, Mheshimiwa Anna Margareth Abdallah, Mbunge wa Viti Maalum, kwa kuyachambua Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka 2015/2016. Naishukuru pia Kamati hiyo kwa maelekezo na ushauri wao wenye lengo la kuboresha utendaji kazi wa Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi.

7. **Mheshimiwa Spika**, majukumu ya msingi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ni kulinda usalama wa raia na mali zao, kuhifadhi na kuwarekebisha wafungwa, kutekeleza Programu ya Huduma kwa Jamii, kuwezesha na kudhibiti uingiaji na utokaji nchini wa raia na wageni, kutoa huduma za zimamoto na uokoaji, kuwahudumia wakimbizi waliopo nchini na kuandaa na kutoa vitambulisho vya Taifa. Majukumu haya yanatekelezwa kupitia Jeshi la Polisi, Jeshi la Mageza, Idara ya Huduma kwa Jamii, Idara ya Uhamiaji, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji, Idara ya Wakimbizi na Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa.

II. TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MALENGO YA ILANI YA UCHAGUZI YA CCM YA MWAKA 2010 KATIKA KIPINDI CHA 2014/2015

8. **Mheshimiwa Spika**, Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ina malengo 7 ya kutekeleza yanayotokana na Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2010. Taarifa ya utekelezaji wa malengo hayo kwa mwaka 2014/2015 ni kama ifuatavyo:-

Kujenga vituo na Kupeleka Askari Polisi katika ngazi ya Tarafa/Jimbo

9. **Mheshimiwa Spika**, tangu kuanza kwa dhana ya Polisi Jamii na pia ili kuendana na falsafa ya ugatuaji wa madaraka, Jeshi la Polisi limepeleka katika Tarafa/Jimbo na Kata/Shehia jumla ya askari 7,789 nchi nzima kwa lengo la kupeleka huduma ya kipolisi hadi ngazi ya chini kabisa.

Kuimarisha na Kuboresha Mfumo wa Upelelezi wa Makosa ya Jinai

10. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015, ushirikiano wa kiutendaji kati ya Jeshi la Polisi na taasisi zinazounda Jukwaa la Haki Jinai uliendelea kuimarika. Taasisi zinazounda Jukwaa la Haki Jinai ni Jeshi la Polisi, Ofisi ya Mkurugenzi wa Mashtaka, Jeshi la Magezea na Mahakama. Kwa upande wake Jeshi la Polisi liliendelea kuongeza ufanisi katika upelelezi wa makosa ya jinai na hivyo kufanikiwa kuongeza kiwango cha mafanikio ya kesi mahakamani kwa asilimia 15. Ili kufanikisha lengo hilo Jeshi la Polisi limetoa mafunzo kwa askari wapelelezi 590 wa vyeo mbalimbali ili kuwajengea uwezo katika kukusanya/kujenga ushahidi wa kupeleleza ikiwemo mbinu za kisasa za upelelezi na kufanya ufaulu wa kesi kufikia asilimia 11.8 toka asilimia 3.9 kwa kipindi kama hicho. Aidha, mifumo ya utendaji kazi ndani ya Jeshi la Polisi imeimarishwa. Katika mwaka 2015/2016, Jeshi la Polisi litaongeza kasi na ufanisi zaidi katika upelelezi wa kesi za jinai ili kufikia kiwango cha juu zaidi cha mafanikio.

Kuwapatia Wananchi Mafunzo ya Ulinzi Shirikishi

11. **Mheshimiwa Spika**, Wizara imeendesha kampeni mahsusi ya kuhamasisha Wizara, Idara na Taasisi mbalimbali za Serikali kujenga miundombinu ya amani katika ngazi za Mikoa, Wilaya, Tarafa/Jimbo na Kata/shehia kwa kutumia sheria na taratibu zilizopo. Aidha, Jeshi la Polisi liliendesha programu 23 zilizolenga kujenga uwezo kwa wananchi katika kupunguza uhalifu katika maeneo yao. Kanda 8 zimepatiwa uwezo wa kuzuia uhalifu kupitia mpango wa mifugo na mazizi salama. Vilevile, warsha 54 za Uhamasishaji zimefanyika kwa wananchi juu ya ulinzi Shirikishi. Jumla ya Kata 1,335 na Shehia 165

zimepatiwa mbinu za kuzuia uhalifu na pia kuingizwa katika Baraza la Maendeleo la Kata (WDC)

Kuimarisha Mafunzo ya Askari wa Vyombo vya Ulinzi na Usalama

12. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/15 Jeshi la polisi limetoa mafunzo ya mbinu za kisasa za upelelezi kwa wakuu wa upelelezi wa Mikoa, Wilaya, Wakaguzi na Askari wa Ngazi za Chini (*Rank and File*) wapatao 250 pamoja na wadau wa haki jinai. Mafunzo hayo yalifanyika katika Mikoa ya Dodoma, Kagera, Kinondoni, Manyara, Mtwara, Mwanza, Singida na Tanga.

Kupunguza msongamano wa Wafungwa na Mahabusu Magerezani

13. **Mheshimiwa Spika**, tatizo la msongamano wa wafungwa na mahabusu katika magereza bado lipo licha ya hatua mbalimbali zinazoendelea kuchukuliwa katika kukabiliana nalo. Hata hivyo idadi ya wafungwa na mahabusu waliokuwa magerezani imepungua kutoka 33,831 Machi, 2014 hadi kufikia 33,027 Machi, 2015. Kati ya hao wafungwa ni 15,504 na mahabusu ni 17,523. Uwezo wa sasa wa Magereza kisheria ni kuhifadhi wafungwa na mahabusu 29,552 ikilinganishwa na uwezo uliokuwepo awali wa kuhifadhi wafungwa 27,653.

14. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2014/2015 Wizara imechukua hatua mbalimbali za kukabiliana na tatizo la msongamano Magerezani kwa njia zifuatazo:-

- (i) Kutumia utaratibu wa Parole; ambao unatumika kuwaachia wafungwa wa vifungo virefu wenye tabia njema magerezani ili watumikie sehemu ya vifungo vyao iliyobaki nje ya Magereza chini ya masharti maalum. Hadi kufikia mwezi Machi, 2015 jumla ya wafungwa 258 walifaidika na utaratibu huu. Aidha, juhudi zinaendelea za kuifanyia marekebisho Sheria ya Bodi za Parole Na.25 ya mwaka 1994 ili kuwawezesha wafungwa wengi kunufaika na mpango huu.
- (ii) Kutumia kifungo cha nje kwa mujibu wa Sheria ya Magereza Namba 34 ya mwaka 1967. Hadi mwezi Machi, 2015 jumla ya wafungwa 525 walikuwa wanatumikia kifungo cha nje.

- (iii) Msamaha wa Mheshimiwa Rais anaoutoa kwa wafungwa kulingana na mamlaka aliyonayo. Jumla ya wafungwa 4,082 walifaidika na msamaha wa Rais uliotolewa tarehe 9 Desemba, 2014 wakati wa sherehe za kuadhimisha miaka 53 ya Uhuru wa Tanzania Bara. Wafungwa wengine 4,129 waliachiliwa kwa msamaha wa Rais uliotolewa tarehe 26 Aprili, 2015 katika kilele cha sherehe za miaka 51 ya Muungano wa Tanganyika na Zanzibar.

Kuimarisha uzalishaji wa Mbegu Bora za Kilimo katika maeneo ya Magereza

15. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015, Jeshi la Magereza limeendelea kulima mbegu bora za kilimo katika mashamba ya Magereza ya Nachingwea – Lindi, Wami Kuu – Morogoro na Karanga – Kilimanjaro. Mbegu zilizolimwa na kutarajiwa kuvunwa ni alizeti tani 50 na ufuta tani 20 ambazo zitauzwa kwa Wakala wa Mbegu za Kilimo nchini (*Agricultural Seed Agency - ASA*). Katika mwaka 2015/2016, Jeshi la Magereza linatarajia kulima na kuhudumia hekta 1,300 za mazao mbalimbali ya mahindi, maharage, mpunga na mazao mengine na kutarajia kuvuna tani 1,000.

Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa (NIDA)

16. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015 Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa imeendelea kutekeleza Ilani ya Uchaguzi ya ipasavyo. Mpaka kufikia mwezi machi 2015 imesajili na kuwatambua watu 6,256,768 kwa Zanzibar na katika mikoa ya Dar es Salaam, Pwani, Lindi, Mtwara, Morogoro na Tanga. Aidha, imetengeneza vitambulisho 2,567,980 na kuvigawa kwa wananchi katika mkoa wa Dar es Salaam (2,056,560) na Zanzibar (511,420) ambapo matumizi ya vitambulisho hivyo yameanza. Vitambulisho vya Taifa kwa wananchi wa mikoa ya Pwani, Lindi, Mtwara, Morogoro, na Tanga vinaendelea kutengenezwa na vitagawiwa kwa kadri taratibu za usajili zinavyokamilika.

17. **Mheshimiwa Spika**, katika jitihada za kuongeza kasi ya utoaji wa Vitambulisho vya taifa, Serikali imeongeza vifaa vya usajili kutoka 280 hadi kufikia 1,506. Vilevile imeingia mkataba na Serikali ya Watu wa Korea kwa ajili ya kupata fedha za kujenga kituo kikuu

cha uchakataji na uzalishaji wa vitambulisho vya Taifa, kituo cha uokozi wakati wa majanga pamoja na ofisi 13 za utambuzi na usajili za wilaya ambapo matayarisho ya ujenzi yameanza.

III. HALI YA USALAMA NCHINI

Hali ya Uhalifu

18. **Mheshimiwa Spika**, wajibu wa kwanza wa Serikali ni kulinda usalama wa raia na mali zao na kuhakikisha uwepo wa amani na utulivu. Nchi yetu imeendelea kuienzi amani na utulivu uliopo kama msingi mkuu wa Taifa ambao umejengwa na kuendelea kuimarishwa tangu tupate uhuru mwaka 1961 na katika kipindi cha miaka 51 ya Muungano wa Tanganyika na Zanzibar. Kuwepo kwa amani na utulivu huo kumechangia katika ustawi wa Nchi yetu kiuchumi, kijamii na kisiasa ambapo kumezingatiwa na kutambuliwa kuwa miongoni mwa vipaumbele katika ukuaji wa uchumi wa Taifa letu na maendeleo binafsi ya wananchi wetu. Kwa upande wake, Jeshi la Polisi limeendelea kutekeleza kikamilifu jukumu lake la kikatiba na kisheria la kulinda na kudumisha amani na utulivu nchini kwa kubaini, kuzuia na kutanzua vitendo vya uhalifu, makosa ya usalama barabarani, migogoro, vurugu na fujo.

19. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi cha Julai 2014 hadi Machi, 2015 jumla ya makosa makubwa ya jinai 47,942 yaliripotiwa katika vituo vya Polisi kote nchini ikilinganishwa na makosa 62,756 yaliyoripotiwa katika kipindi kama hiki mwaka 2014. Hii ni pungufu ya makosa 14,814 sawa na asilimia 31. Upungufu huu unatokana na upatikanaji wa taarifa za uhalifu mapema na utekelezaji wa mkakati wa Polisi Jamii unaohusisha ushirikishwaji wa wananchi katika vita dhidi ya uhalifu nchini. Sababu nyingine kuu ni kuongezeka kwa wigo wa doria, misako na operesheni maalum za Jeshi la Polisi mijini na vijijini.

20. **Mheshimiwa Spika**, makosa hayo ya jinai yanayoripotiwa katika vituo vya polisi yamegawanyika katika makundi makuu matatu. Makundi hayo ni makosa dhidi ya binadamu, makosa ya kuwania mali na makosa dhidi ya maadili ya jamii. Makosa ya kuwania mali yamepungua kutoka 37,526 mwaka 2014 hadi 28,520

mwaka 2015. Huu ni upungufu wa makosa 9,006 sawa na asilimia 23.9. Makosa dhidi ya binadamu yamepungua kutoka 11,070 mwaka 2014 hadi 8,715 mwaka 2015. Huu ni upungufu wa makosa 2,355 sawa na asilimia 21.3. Makosa dhidi ya maadili yamepungua kutoka 14,160 mwaka 2014 hadi 10,707 mwaka 2015. Huu ni upungufu wa makosa 3,453 sawa na asilimia 24.4. Upungufu huu umetokana na kuimarika kwa doria, misako na operesheni maalum za Jeshi la Polisi na ushirikiano wa kiutendaji uliopo kati ya Jeshi la Polisi na vyombo vingine vya dola.

21. **Mheshimiwa Spika**, katika miaka ya hivi karibuni ajali za barabarani zimekuwa tishio kwa maisha ya watu na mali. Takwimu zinaonyesha kuwa katika kipindi cha Julai hadi Machi, 2015 ajali za barabarani 8,072 zilitokea katika maeneo mbalimbali ambapo watu 2,883 walipoteza maisha na wengine 9,370 walijeruhiwa. Katika mwaka 2014 ajali zilizotokea ni 45,275 ambazo zilisababisha vifo vya watu 3,799 na wengine 16,635 kujeruhiwa. Pamoja na takwimu za mwaka 2015 kuonyesha kuwa ajali hizo zimepungua, bado ajali hizi zimeendelea kuleta madhara makubwa kwa wananchi. Kwa kuzingatia hali hiyo Serikali imeendelea kuchukua hatua mbalimbali zikiwemo marekebisho ya sheria, kanuni na kuimarisha doria na ukaguzi wa vyombo na madereva. Aidha, Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na wadau wengine wa masuala ya usalama barabarani limeendelea kusimamia utekelezaji wa Sheria za Usalama Barabarani ambapo jumla ya makosa madogo madogo 601,550 yaliripotiwa na wakosaji kutozwa faini na wengine kufikishwa mahakamani. Vilevile, takwimu zinaonyesha kuwa vyanzo vikuu vya ajali ni mwendokasi, uzembe wa madereva, ubovu wa vyombo vya usafiri na wakati mwingine ubovu wa miundombinu.

22. **Mheshimiwa Spika**, kutokana na makosa ya usalama barabarani, Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na wadau wengine ambao ni SUMATRA, Shirika la Viwango Tanzania (TBS), TANROADS na Shule za Udereva zilizosajiliwa limeendelea kuchukua hatua za kuzuia na kudhibiti vyanzo vya ongezeko la ajali za barabarani. Hatua hizo ni pamoja na kutoa elimu ya kuzingatia Sheria za Usalama Barabarani kwa watumiaji wa barabara wakiwemo madereva wa bodaboda, kuendeleza doria za masafa mafupi na marefu katika barabara kuu, ukaguzi wa magari, kutumia kamera (tochi) za kutambua madereva

wanaoendesha mwendo kasi, kuendelea kusimamia zoezi la utoaji wa leseni mpya za udereva, kuwahamasisha abiria kutoa taarifa mapema za madereva wanaokiuka Sheria za Usalama Barabarani, kuwaelekeza wamiliki wa mabasi kubandika kwenye mabasi yao namba za simu za viongozi wa Polisi na kuwachukulia hatua za kinidhamu askari wanaojihusisha na vitendo vya kuomba na kupokea rushwa toka kwa madereva.

23. **Mheshimiwa Spika**, katika siku za karibuni kumejitokeza matukio ya kuvamiwa kwa vituo vya polisi ambapo askari polisi wameuawa pamoja na kuporwa silaha na risasi. Mnamo tarehe 21 Januari, 2015 usiku huko kituo cha Polisi Ikwiriri - Rufiji majambazi wakiwa na bunduki walivamia kituo cha Polisi na kuwaua askari wawili (2) kisha kupora bunduki aina ya *SMG 2*, *SAR 2*, *Anti Riot gun 1*, *Shotgun 1* na risasi 60. Aidha, tukio lingine la kuvamiwa kwa kituo cha polisi lilitokea tarehe 30 Machi, 2015 huko barabara ya Kilwa kwenye kizuizi cha Polisi eneo la Shule ya Sekondari St. Mathew Kongowe kata ya Vikindu Wilayani Mkuranga. Majambazi wasiofahamika wakiwa na mapanga na silaha zingine za jadi walimuua askari mmoja kisha kupora bunduki 1 aina ya *SMG* ikiwa na risasi 30.

24. **Mheshimiwa Spika**, kwa ujumla, idadi ya matukio ya uvamizi wa vituo vya polisi imeongezeka kutoka 6 kwa mwaka 2014 hadi 8 kwa mwaka 2015. Katika matukio hayo jumla ya askari 7 waliuawa kwa mchanganuo ufuatao;- Chamazi 2, Mkuranga 2 na Ushirombo 3. Aidha, bunduki 22 ziliporwa ambapo Chamazi 2, Mkuranga 1, Ushirombo 17 na Tanga 2. Serikali kupitia Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi inakemea tabia hii ya kuvamiwa kwa vituo vya polisi ambayo inaambatana na dalili za vimelea vya ugaidi na kuomba jamii iwafichue waovu wanaotenda vitendo hivi ili kuendelea kuwahudumia wananchi vizuri.

25. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na raia wema limeweza kukamata bunduki 20 zilizoporwa au kuibiwa katika vituo vya polisi kama ifuatavyo:- Ushirombo 17, Kisaki 1 na Tanga 2. Kupatikana kwa bunduki katika Mkoa wa Tanga kulisababisha kugundulika kwa kundi la wahalifu katika mapango ya Mleni yaliyopo Amboni, ambapo Jeshi la Polisi lilifanya operesheni katika eneo hilo.

Aidha, jumla ya watuhumiwa 23 walikamatwa katika operesheni hiyo ambapo watuhumiwa 9 walifikishwa mahakamani na wengine wamewekwa chini ya uangalizi maalumu.

MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA BAJETI YA MWAKA 2014/2015 NA MALENGO YA MWAKA 2015/2016

MAPATO NA MATUMIZI

26. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015, Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ilipangiwa kukusanya mapato ya shilingi 156,667,945,791, hadi kufikia tarehe 31 Machi, 2015, Wizara ilikuwa imekusanya shilingi 125,907,779,521 sawa na asilimia 80.4 ya lengo la mwaka. Katika mwaka 2015/2016, Wizara imelenga kukusanya mapato ya shilingi 178,969,264,691. Mifumo na nguvu zaidi zitaelekezwa katika kuziba mianya ya uvujaji wa mapato hususan katika kuimarisha na kuboresha matumizi ya benki kwa ajili ya kufanya malipo ya huduma zitolewazo na taasisi za Wizara.

27. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Wizara iliidhinishiwa jumla ya shilingi 936,386,935,197 kwa ajili ya bajeti ya matumizi ya kawaida na miradi ya maendeleo. Hadi kufikia tarehe 31 Machi 2015 jumla ya shilingi 575,119,649,579 zilikuwa zimetumika sawa na asilimia 61 ya bajeti ya mwaka mzima, ambapo shilingi 292,331,740,187 zimetumika kulipia mishahara, matumizi mengineyo shilingi 237,959,341,245 na fedha za maendeleo ni shilingi 44,828,568,147. Katika mwaka 2015/2016, Wizara inategemea kutumia shilingi 872,703,062,000 kwa ajili ya matumizi ya kawaida na miradi ya maendeleo.

JESHI LA POLISI

Maboresho ya Jeshi la Polisi

28. **Mheshimiwa Spika**, napenda kulijulisha Bunge lako Tukufu kwamba Jeshi la Polisi limeendelea na utekelezaji wa awamu ya kwanza ya Programu ya Maboresho ya Jeshi la Polisi ya mwaka 2010/11 hadi 2014/15. Programu hii pamoja na mambo mengine, ililenga kulifanya Jeshi la Polisi kuwa la kisasa, lenye watendaji wenye weledi na linaloshirikiana na jamii katika kubaini, kuzuia, kudhibiti na kukabili uhalifu na vitendo vyote vinavyosababisha uvunjifu wa

amani. Jeshi la Polisi litaendeleza kasi ya mabadiliko ya kiutendaji yaliyoanza katika awamu iliyopita ya uongozi. Aidha, ili kupima utekelezaji kwa awamu ya kwanza ulivyofanyika, limemteua mshauri mwelekezi kwa ajili ya kufanya tathmini ya maboresho hayo na kisha kupendekeza hatua madhubuti za kuendelea nayo kwa awamu ya pili. Sambamba na maboresho hayo, Mitaala ya vyuo vyote vya Polisi imebadilishwa na kufuata mfumo wa NACTE unaolenga katika utendaji zaidi (*Competency Based Education Training*) kuliko ile ya kitaaluma (*Knowledge Based Education Training*) zaidi.

Polisi Jamii

29. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/15 Jeshi la Polisi liliendelea kuwahamasisha wananchi kutekeleza kwa vitendo dhana ya Polisi Jamii na kuifanya kuwa ni mkakati mkuu wa kuzuia uhalifu katika maeneo wanayoishi. Programu za Usalama Wetu Kwanza, Uti wa Sheria Bila Shuruti, Familia Yetu haina Mhalifu na Ulinzi Shirikishi zimeendelea kupata mwitikio chanya kutoka kwa wananchi. Programu hizi zimewezesha kuanzishwa kwa vikundi vya Ulinzi Shirikishi 9,538 nchi nzima. Hatua hizo ziliwezesha Jeshi kuongeza idadi ya askari wanaofanya kazi kama Maofisa wa Polisi Jamii katika ngazi ya Tarafa/Jimbo na Kata/Shehia kutoka watatu hadi watano kwa kila kata 3,335 na Shehia 338 nchini. Katika mwaka 2015/16 Jeshi la Polisi litaendelea kuongeza idadi ya askari wanaofanya kazi katika ngazi ya Tarafa/Jimbo na Kata/Shehia.

Mauaji ya Wanawake, Wazee na Watu wenye ulemavu wa Ngozi (Albino)

30. **Mheshimiwa Spika**, katika kuhakikisha kuwa mauaji ya wazee hasa wanawake yanadhibitiwa katika mikoa ya Mwanza, Shinyanga, Simiyu, Singida, Geita na Tabora, na pia tatizo la mauaji ya watu wenye ulemavu wa ngozi katika jamii ya kitanzania, Wizara imeunda kikosi kazi maalum kinachojumuisha vyombo vya ulinzi na usalama na taasisi nyingine za haki jinai. Kutokana na hatua hiyo jumla ya watuhumiwa 286 wamekamatwa na kufikishwa mahakamani ambapo watuhumiwa 30 wamehukumikiwa na mahakama, watuhumiwa 28 waliachiwa huru kutokana na ushahidi hafifu, majalada 35 yapo kwa mwendesha mashtaka yakiandaliwa hati za mashtaka na watuhumiwa 193 upelelezi unaendelea.

31. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi hiki tunasikitika kuwa yametokea mauaji ya watu watatu (3) wenye ulemavu wa ngozi katika Mikoa ya Simiyu (1), Singida (1) na Geita (1). Katika matukio hayo watuhumiwa 17 walikamatwa kuhusiana na matukio hayo ambapo 7 walifikishwa mahakamani, watuhumiwa 7 waliachiwa huru kutokana na ushahidi hafifu na watuhumiwa 3 upelelezi unaendelea. Aidha, watu watatu wenye ulemavu huo wamejeruhiwa katika Mikoa ya Tabora (2) na Rukwa (1) kwa kukatwa sehemu mbalimbali za miili yao. Katika matukio haya watuhumiwa 8 walikamatwa, kati ya hao 6 walifikishwa mahakamani na 2 upelelezi unaendelea. Kimsingi matukio haya yanaifedhehesha nchi na hivyo tunaomba jamii yote ione kuwa tatizo hili ni la kwetu sote na pia tunawaomba tushirikiane ili kuondokana na tabia hii. Katika upande mwingine, jumla ya waganga wa jadi wanaotuhumiwa kupiga ramli chochezi 194 walikamatwa, watuhumiwa 123 wamefikishwa mahakamani, kati ya hao 4 walipatikana na hatia na kupewa adhabu na mahakama. Aidha, watuhumiwa 2 walitakiwa kutojishughulisha na uganga na pia kuwa chini ya uangalizi wa Polisi (*Police Supervisee*) ambapo kesi 71 zipo chini ya upelelezi. Katika mwaka 2015/16 Serikali itahakikisha kuwa mauaji ya wanawake, wazee na watu wenye ulemavu wa ngozi yanadhibitiwa kwa kufanya yafuatayo:-

- (i) Kuendelea kushirikiana na raia wema, Mamlaka za Serikali za Mitaa na taasisi zinazoratibu shughuli za waganga wa jadi, kuwabaini, kuwakamata na kuwafikisha mahakamani waganga wanaothibitika kupiga ramli chochezi na kusababisha mauaji ya wazee, wanawake na watu wenye ulemavu wa ngozi.
- (ii) Kuendelea kushirikiana na raia wema na Mamlaka za Serikali za Mitaa kuwabaini, kuwakamata na kuwafikisha mahakamani wahalifu wanaokodishwa kufanya mauaji ya wazee, wanawake na watu wenye ulemavu wa ngozi.
- (iii) Kuendelea kutumia taarifa za kiintelijensia kuwabaini, kuwakamata na kuwafikisha mahakamani wanaotuhumiwa kutoa fedha kwa waganga wa jadi kwa lengo la kuambiwa waliowaua ndugu zao au kupewa mbinu na masharti ya kupata utajiri wa haraka;

- (iv) Kuendelea kuiimarisha Kamisheni mpya ya Intelijensia ya Jinai kwa kuongeza rasilimali watu na vitendea kazi kuanzia ngazi ya Makao Makuu hadi ngazi ya Kata/Shehia ili kujenga uwezo wa kupata taarifa mapema za uhalifu.
- (v) Kuendelea kufanya misako ya waganga wanaojihusisha na upigaji ramli chochezi na kuwafikisha mahakamani kujibu tuhuma zinazo wakabili.

Kuzuia Biashara ya Madawa ya Kulevya

32. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/15 mapambano dhidi ya biashara haramu ya dawa za kulevya yaliendelezwa. Jeshi la Polisi liliendelea kuzifanyia kazi taarifa za wananchi zilizolenga kuwadhhibiti wafanyabiashara wa dawa za kulevya. Aidha misako, doria na operesheni maalum zilifanyika nchi nzima ikiwemo katika bahari ya Hindi na fukwe zake, mipakani na viwanja vya ndege ili kudhibiti uingizaji wa dawa za kulevya nchini. Hadi kufikia Desemba 2014 jumla ya kilo 282 za dawa za kulevya za viwandani ambazo ni Heroine, Cocaine, Cannabis resin, morphine na mandrax zilikamatwa, na pia watuhumiwa 395 walikamatwa na kufikishwa mahakamani. Vilevile, kilo 14,036.59 za bhangi na kilo 3,866.19 za mirungi zilikamatwa ambapo watuhumiwa 7,226 walikamatwa na kufikishwa mahakamani.

Ubadilishanaji wa Taarifa za Wahalifu na Uhalifu

33. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Polisi limeendelea kushirikiana na vyombo vingine vya Ulinzi na Usalama ndani na nje ya nchi kwa lengo la kuzuia uhalifu unaovuka mipaka usitokee ndani ya ardhi ya Tanzania. Ili kufikia azma hiyo na kwa ushirikiano wa vyombo hivyo, kumeanzishwa mkakati wa kupambana na uhalifu katika maeneo ya mipakani ya Tunduma, Kasumulu na Namanga. Matokeo ya ushirikiano huo yamewezesha kukamatwa kwa watuhumiwa 129 akiwemo kiongozi mkuu aliyekuwa akiendesha mashambulizi dhidi ya polisi mjini Songea. Aidha, mkakati huo utaendelezwa katika maeneo yote nchini. Ili kudhibiti usalama mipakani mbwa 350 na farasi 30 wameongezwa kwenye vituo mbalimbali nchini ikiwemo vya mipakani vilivyopo Himo, Rusumo, Kabanga, Mtukula, Tunduma na Namanga. Katika mwaka 2015/16 Jeshi la Polisi litaendelea kushirikiana na

vyombo vya Ulinzi na Usalama ndani na nje ya nchi kwa lengo la kuzuia uhalifu unaovuka mipaka usitokee ndani ya ardhi ya Tanzania.

Kudhibiti Uvunjifu wa Amani unaotokana na Migogoro ya Ardhi

34. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Polisi limeendelea kushirikiana na Mamlaka za Serikali za Mitaa na Serikali Kuu ili kuzuia mauaji, majeruhi na uharibifu wa mali unaosababishwa na migogoro ya ardhi. Kwa kushirikiana na mamlaka husika kumefanyika utafiti katika mikoza minne juu ya kuimarisha usalama katika matumizi sahihi ya ardhi na jinsi ya kuigawa kwa wakulima na wafugaji katika mikoza ya Morogoro, Dodoma, Singida na Manyara. Aidha, kwa kupitia Jeshi la Polisi kumeanzishwa programu ya Kilimo na Ufugaji Salama. Programu hii itasaidia kuuelimisha umma namna ya matumizi na ugawaji bora wa ardhi katika himaya zao kwa kuzingatia usalama. Aidha, kumeanzishwa programu ya makazi na wazee salama ili kuzuia mauaji na majeruhi kwa wazee. Katika mwaka 2015/16 Jeshi la Polisi litaendelea kushirikiana na Mamlaka za Serikali za Mitaa na Serikali Kuu ili kuzuia mauaji, majeruhi na uharibifu wa mali unaosababishwa na migogoro ya ardhi.

Kushughulikia Uhalifu katika Shughuli za Kisiasa na Kijamii

35. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/15 Jeshi la Polisi liliendelea kufanya kazi za ulinzi wa usalama katika maeneo mbalimbali kwa lengo la kudumisha amani na utulivu nchini. Hatua hii imewezesha kuwepo kwa hali ya utulivu wakati wa Uchaguzi wa Serikali za mitaa mwaka 2014, hali ya Utulivu na Usalama katika michakato ya kisiasa kama mikutano ya vyama vya siasa na shughuli za kila siku za kijamii. Aidha, kwa kuzingatia majukumu muhimu yaliyopo mbele yetu ya kura za maoni kwa katiba inayopendekezwa pamoja na Uchaguzi Mkuu 2015, Jeshi la Polisi linatoa wito kwa wananchi na jamii yote ya Tanzania kwa ujumla kuzingatia umuhimu wa kuwepo amani na usalama katika hatua zote. Vilevile, linawasihi viongozi na wananchi wote kujiepusha na vitendo vya aina yoyote ya uvunjifu wa amani na pia kushirikiana na Jeshi kwa kutoa taarifa stahiki pale dalili au vitendo viovu vinapojitokeza. Katika mwaka 2015/16 Jeshi la Polisi litaendelea kutekeleza wajibu wake wa ulinzi

wa usalama na amani kwa ukamilifu kwa kuzingatia sheria, kanuni na taratibu.

Ulinzi wa Amani Nje ya Nchi

36. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/15 Jeshi la Polisi liliendelea kutoa mchango wake katika Operesheni za Ulinzi wa Amani (*Peace Keeping Missions*) nje ya nchi ambapo jumla ya askari 74 wa vyeo mbalimbali kati yao wanaume 57 na wanawake 17 waliruhusiwa kwenda nchini Sudan. Aidha, ushiriki endelevu wa askari polisi wetu katika kazi za ulinzi wa amani nje ya nchi ni ishara na ushahidi kwamba askari polisi wetu wanao weledi na nidhamu inayokidhi viwango vya kitaifa na kimataifa. Katika mwaka 2015/16, Wizara yangu kupitia Jeshi la Polisi itaendelea kuwaruhusu maafisa, wakaguzi na askari kufanya mitihani maalum itakayowawezesha kushiriki katika Operesheni za Ulinzi wa Amani ndani na nje ya nchi.

Ajira, Mafunzo na Upandishwaji Vyeo Askari Polisi

37. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015 jumla ya askari polisi wapya 3,193 walijajiriwa. Aidha, askari 3,357 wa vyeo mbalimbali walipandishwa vyeo, kati yao Koplo (CPL) 438, Sajenti (SGT) 734, Sajenti Meja (SSGT) 485, Wakaguzi Wasaidizi (A/INSP) 709, wakaguzi 461, Warakibu Wasaidizi wa Polisi (ASP) 290, Warakibu wa Polisi (SP) 118, Warakibu Waaandamizi wa Polisi (SSP) 75, Kamishna Wasaidizi wa Polisi (ACP) 29, Kamishna Msaidizi Mwandamizi wa Polisi (SACP)1, Naibu Kamishna (DCP) 14 na Kamishna (CP) 3. Kuhusu mafunzo, jumla ya askari na maafisa 792 wamepatiwa mafunzo katika vyuo vya ndani na nje ya nchi. Katika mwaka 2015/2016, Jeshi la Polisi litaajiri askari wapya 3,500 na kuwapandisha vyeo askari 6,274.

Vitendea Kazi na Makazi Kwa Askari Polisi

38. **Mheshimiwa Spika**, idadi ya watu na mahitaji ya huduma ya usalama wa raia na mali zao yanazidi kuongezeka kila mwaka. Ili kukabiliana na changamoto ya uchache wa miundombinu ya makazi kwa askari Polisi, Serikali kupitia Shirika la Uzalishajimali la Jeshi la Polisi (*Tanzania Police Force Corporation Sole*) imeanza kujenga nyumba 330 za askari katika eneo la Kunduchi, nyumba 20 za

maafisa wa Polisi eneo la Mikocheni, Kituo cha Polisi daraja A pamoja na ofisi ya Kamanda wa Mkoa (RPC) Mkoa wa kipolisi Kinondoni. Ujenzi huo unafanyika kwa ushirikiano kati ya Shirika na mwekezaji kwa kulifanyia maboresho eneo la Osterbay ambapo ujenzi umefikia asilimia 45.

Usimamizi wa Nidhamu za Askari

39. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015 hatua za kinidhamu ziliendelea kuchukuliwa kwa maafisa, wakaguzi na askari polisi waliobainika kujihusisha na vitendo vya ukiukwaji wa maadili mema ya Jeshi la Polisi. Jumla ya askari 300 walishtakiwa kijeshi, 118 walipewa adhabu ya kufukuzwa kazi na 19 walifikishwa mahakamani. Aidha, maafisa 13, wakaguzi 2 na askari 54 wa vyeo mbalimbali waliandikiwa barua za onyo. Katika mwaka 2015/2016, Jeshi la Polisi litaongeza upekuzi kwa askari wake na kwa vijana wanaoomba kujiunga na Jeshi ili kuwa na askari wenye nidhamu ya hali ya juu na moyo wa dhati wa kulitumikia Jeshi na Taifa kwa ujumla.

Sifa na Zawadi kwa Askari

40. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Polisi liliendelea kutoa sifa na zawadi kwa askari waliotekeleza majukumu yao kwa umahiri mkubwa. Katika mwaka 2014/15 jumla ya askari 91 walitunukiwa sifa na zawadi mbalimbali kwa maafisa, wakaguzi, askari na watumishi raia wanaotekeleza majukumu yao kwa ufanisi mkubwa na kuwatunukia sifa na zawadi stahiki. Jeshi la Polisi limetoa sifa/zawadi kwa watendaji 223 walionyesha ubunifu, ujasiri, uadilifu, uaminifu na utendaji mzuri kwa maafisa 7, wakaguzi 11, askari 167, watumishi raia 11 na wadau 27. Aidha, jumla ya shilingi 19,240,000 zimetumika kuwazawadia askari na watumishi hao waliofanya kazi vizuri zaidi kwa kipindi cha Julai hadi Machi, 2015. Katika mwaka 2015/2016, Jeshi la Polisi litaendelea kuwatambua maafisa, wakaguzi, askari na watumishi raia wanaotekeleza majukumu yao kwa ufanisi mkubwa na kuwatunuku sifa na zawadi stahiki.

JESHI LA MAGEREZA

Usafirishaji wa Mahabusu kwenda Mahakamani na Kurudi Magerezani.

41. **Mheshimiwa Spika**, jukumu la kuwasindikiza mahabusu kwenda mahakamani na kurudi Gereza linaendelea kutekelezwa katika Mikoa ya Dar es Salaam na Pwani na Wilaya za Arusha mjini na Dodoma mjini. Utaratibu huu umesaidia mahabusu kusikilizwa kesi zao na kupata haki za kisheria kwa wakati. Katika mwaka 2015/2016, lengo limepangwa kuendelea kuimarisha huduma hii katika Wilaya nyingine za Mkoa wa Dodoma.

Programu za Urekebishaji wa Wafungwa

42. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Magereza limeendelea kutekeleza programu za urekebishaji wa wafungwa kwa kuwapa stadi katika kilimo na viwanda vidogo vidogo. Aidha, zoezi la matengenezo ya matrika liliendelea katika vituo vya Babati – Manyara, Ushora – Singida, Kwangumi – Tanga, Karanga – Kilimanjaro, Ngwala – Mbeya, Nachingwea – Lindi, Kiabakari – Mara, Kongwa - Dodoma, Wami Kuu – Morogoro, Kalilankulu – Katavi, Matongo – Simiyu, Ilagala na Kibondo – Kigoma. Katika mwaka 2015/2016 Jeshi limelenga kuendelea kuyafanyia matengenezo matrika yaliyopo pamoja na zana zake katika magereza mbalimbali nchini.

43. **Mheshimiwa Spika**, katika kuimarisha shughuli za viwanda vidogo vidogo magerezani, Jeshi limefanya ukarabati wa Kiwanda cha Mianzi kilichopo Gereza Njombe. Aidha, kazi ya kufunga mashine nane (8) za kutengeneza mabakuli na vikombe katika Kiwanda cha Uhunzi Ukonga - Dar es Salaam imekamilika. Kiwanda hiki kitatengeneza mabakuli na vikombe kwa matumizi ya wafungwa magerezani pamoja na kutengeneza vifaa mbalimbali na kuviuza. Katika mwaka wa fedha 2015/2016 Jeshi la Magereza litaendelea kuimarisha viwanda vidogo vidogo vilivyopo katika magereza mbalimbali nchini kwa kuvipatia nyenzo na malighafi ili viendeele kutekeleza jukumu la msingi la kuwarekebisha wafungwa.

44. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2014/2015 Jeshi la Magereza liliendelea na jukumu la urekebishaji wa wafungwa

kupitia ufugaji wa ng'ombe wa nyama 8,626 na ng'ombe wa maziwa 2,587 pamoja na mifugo mingine ambayo ni mbuzi, kondoo, nguruwe, sungura, kuku wa mayai na bata weupe. Huduma mbalimbali za mifugo ziliboreshwa kama vile chanjo, dawa za tiba na huduma za kuogeshea mifugo kwenye magereza yote yaliyo na mifugo. Aidha, huduma za uhamilishaji wa mifugo ziliendelea kuboreshwa kwenye Magereza ya Ubena – Pwani, Kingolwira na Mbigiri – Morogoro, King'ang'a – Dodoma, Mugumu – Mara, Kitengule - Kagera, Kilimo Urambo – Tabora na Gereza Arusha. Mwaka 2015/2016, Jeshi la Magereza linatarajia kuhudumia jumla ya ng'ombe wa nyama 9,300 na ng'ombe wa maziwa 3,000, mbuzi 3,240, kondoo 510 pamoja na wanyama wengine wadogo wadogo kwa kununua chanjo na dawa za kutosha na kuboresha mashamba ya malisho.

Mafunzo kwa Askari na Watumishi wa Jeshi

45. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2014/2015 Jeshi la Magereza limeendelea kutoa mafunzo mbalimbali ndani na nje ya Jeshi kwa ajili ya maofisa na askari. Mafunzo hayo ni yale yanayohusu uendeshaji wa Magereza na taaluma nyingine mbalimbali. Jumla ya askari wapya 1,444 wanaendelea na mafunzo ya awali Chuo cha Magereza Kiwira – Mbeya. Mafunzo mengine yanayoendeshwa kwa sasa ni ya Uongozi wa ngazi ya juu (*Gazetted Officer's course*) wanafunzi 96 na Uongozi Daraja la Pili (*Advanced Leadership course*) wanafunzi 206. Aidha, askari 48 wanaendelea na mafunzo ya Cheti cha Sheria katika Chuo cha Ukonga - Dar es Salaam na askari 75 wanaendelea na mafunzo ya Afisa Mteule (RSM) Chuo cha Kingolwira - Morogoro. Sambamba na hayo, jumla ya askari na watumishi 457 wanajiendeleza katika mafunzo ya taaluma mbalimbali nje ya vyuo vya Jeshi la Magereza. Mafunzo haya yatasaidia sana kuongeza weledi na kuwajengea uwezo wa kiutendaji watumishi hao katika utoaji wa huduma kwa wananchi. Katika mwaka 2015/2016, Jeshi la Magereza linatarajia kuajiri askari wapya 1,500 na watumishi raia 15 na kutoa mafunzo ya uendeshaji wa magereza kwa maafisa na askari 3,200.

Kuboresha Usafiri na Usafirishaji

46. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015 Jeshi la Magereza limeweza kununua gari saba (7) kwa ajili ya kuboresha

shughuli za utawala ambayo ni *station wagon* nne (4), basi kubwa moja (1), basi dogo moja (1) na gari moja (1) la kubebea wagonjwa. Katika kuendelea na juhudi za kuboresha huduma ya usafiri na usafirishaji magerezani, katika mwaka 2015/2016 Jeshi la Magereza linatarajia kununua gari tano (5) aina ya *Station Wagon* kwa ajili ya shughuli za utawala.

Kuimarisha Kilimo cha Umwagiliaji

47. **Mheshimiwa Spika**, katika kuepuka kilimo cha kutegemea mvua, katika mwaka 2014/2015 Jeshi la Magereza liliendelea na ujenzi wa miundombinu ya kilimo cha umwagiliaji katika Gereza Idete – Morogoro. Kazi ya uhamishaji wa njia ya maji imefanyika kwa asilimia 100, ujenzi wa banio la mfereji limejengwa kwa asilimia 95 pamoja na kazi za ujenzi wa tuta na kingo za mfereji mkuu zimekamilika kwa asilimia 70. Katika mwaka 2015/2016 Jeshi linakusudia kuendelea na ukamilishaji wa mradi huo.

Shirika la Uzalishajimali la Magereza

48. **Mheshimiwa Spika**, Shirika la Uzalishajimali la Magereza limeendelea na uzalishaji wa bidhaa zitokanazo na kilimo, mifugo na viwanda vidogo vidogo. Kwa upande wa kilimo, jumla ya eneo la ekari 4,500 limelimwa kwa matarajio ya kuvuna tani 5,265 za mazao mbalimbali. Aidha, Shirika kupitia Kikosi cha Ujenzi cha Jeshi la Magereza limeendelea kufanya kazi mbalimbali za ujenzi wa majengo ya Taasisi za Serikali na watu binafsi zikiwemo za ujenzi wa uzio wa Tume ya Sayansi na Teknolojia Kijitonyama - Dar es Salaam, ujenzi wa maghala ya kuhifadhi chakula ya Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula Chang'ombe – Dar es Salaam pamoja na maandalizi ya ujenzi wa jengo la Ofisi ya Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi - Dodoma. Matarajio ya mwaka 2015/2016 ni kuongeza shughuli za uzalishaji kwa kuingia ubia na wawekezaji wa ndani na nje ya nchi ili kupata mtaji wa kutosha kuweza kukidhi soko la bidhaa zitokanazo na kilimo, mifugo, samani za ofisi, samani za nyumbani, bidhaa za ngozi na shughuli za ujenzi.

Matumizi ya Nishati Mbadala Magerezani

49. **Mheshimiwa Spika**, katika kukabiliana na changamoto zinazotokana na matumizi makubwa ya kuni magerezani na hivyo kuwepo tishio la uharibifu wa mazingira, Jeshi la Magereza limeendelea kuchukua hatua za kuanza matumizi ya gesi itokanayo na tungamotaka (*Biogas*) na makaa ya mawe kama nishati mbadala kwa ajili ya kupikia chakula cha wafungwa magerezani. Matumizi ya gesi itokanayo na tungamotaka yanaendelea katika Gereza Ukonga. Aidha, matumizi ya makaa ya mawe yanaendelea katika Magereza ya Songwe, Tukuyu na Ruanda yaliyopo mkoani Mbeya. Kwa sasa, Jeshi lipo katika mchakato wa kutumia majiko yanayotumia kuni kidogo ambayo yameanza kutumika katika Gereza Karanga, Mwanga – Kilimanjaro, Kibondo, Bangwe – Kigoma na Sumbawanga – Rukwa. Matarajio ni kueneza matumizi ya nishati hii katika magereza mengine yenye matumizi makubwa ya kuni kadri uwezo wa fedha utakavyoruhusu.

Utunzaji na Hifadhi ya Mazingira

50. **Mheshimiwa Spika**, utunzaji wa mazingira ni miongoni mwa shughuli za kila siku za Jeshi la Magereza. Shughuli za kuandaa vitalu vya miche na upandaji miti zinaenda sambamba na maandalizi ya msimu wa kilimo kwa kila kituo. Katika kuadhimisha siku ya upandaji miti kitaifa tarehe 1 Aprili, 2014 ilipandwa jumla ya miti 221,850 katika magereza yote nchini. Aidha, Mradi wa Hifadhi ya Mazingira na Upandaji miti ambao unatekelezwa na Jeshi la Magereza kwa ushirikiano na *Tanzania Forest Fund* katika Magereza ya Mgagao, Isupilo – Iringa, Kambi Ihangana – Njombe na Mkwaya – Ruvuma umewezesha kupandwa jumla ya miti 800,000. Katika mwaka 2015/16 Jeshi litayaingiza magereza mengine katika mpango huo ambayo ni Magereza Msalato - Dodoma, Bariadi - Simiyu na Ngudu – Mwanza.

IDARA YA UHAMIAJI

51. **Mheshimiwa Spika**, Idara ya Uhamiaji ina jukumu la kudhibiti uingiaji, utokaji na ukaaji wa wageni, na pia kuwawezesha raia wa Tanzania kupata hati za kusafiria. Aidha, Idara hii ndio

inayoratibu mchakato wa maombi ya uraia kwa wageni wanaoomba uraia wa Tanzania.

Hali ya Ulinzi na Usalama Mipakani.

52. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi cha Julai hadi Machi, 2015 Idara iliendelea kutoa huduma kwa kufuata sheria na kanuni za kiuhamiaji kwenye mipaka kwa wageni wanaoingia na kutoka nchini. Katika kipindi hicho, jumla ya wageni 1,005,652 waliingia na wengine 892,614 walitoka.

Misako na Doria

53. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi hiki cha Julai 2014 hadi Machi, 2015 Idara ya Uhamiaji iliendelea kufanya doria na misako sehemu mbalimbali za migodini, mahoteli na kwengineko yenye lengo la kudhibiti wahamiaji haramu nchini. Jumla ya watuhumiwa wa uhamiaji haramu 3,944 walikamatwa na kuchukuliwa hatua mbalimbali za kisheria ikilinganishwa na wahamiaji haramu 5,576 waliokamatwa katika kipindi hiki mwaka jana. Kupungua kwa watuhumiwa wa uhamiaji waliokamatwa kunatokana na kuongezeka kwa udhibiti na hivyo kuogopa kuingia au kuishi nchini kinyume cha sheria. Katika mwaka wa fedha 2015/2016 Idara ya Uhamiaji inatarajia kununua gari 24, lori 1, pikipiki 57 na boti 7 kwa ajili ya kuimarisha shughuli za misako na doria dhidi ya wahamiaji haramu katika sehemu mbalimbali nchini zikiwemo zile za mipakani.

Vibali Mbalimbali Vilivyotolewa kwa Wageni

54. **Mheshimiwa Spika**, Wizara kupitia Idara ya Uhamiaji imetoa vibali vya ukaazi kwa wageni wawekezaji, wageni waliopata ajira katika makampuni mbalimbali na wageni wengine walioingia nchini kwa malengo mbalimbali kwa kufuata sheria na taratibu za kiuhamiaji kulingana na aina ya kibali kinachoombwa na mgeni. Jumla ya wageni 13,603 walipewa hati za ukaazi kwa mchanganuo ufuatao; daraja "A" 1,088, daraja "B" 9,016 daraja "C" 3,499, hati za ufuasi 357 na hati za msamaha 2,159.

Hati za Safari.

55. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi cha Julai 2014 hadi Machi 2015, Idara ya Uhamiaji imetoa jumla ya hati za safari 48,553 kwa Watanzania waliotaka kusafiri nje ya nchi kwa madhumuni mbalimbali. Kati ya hati hizo 46,779 ni za kawaida, 1,346 ni za Afrika Mashariki, 303 za Kibalozi, na 125 za Kiutumishi. Aidha, kukua kwa hali ya utandawazi kumesababisha kubadilika kwa teknolojia ya udhibiti wa pasipoti na hati nyingine za safari. Ili kukabiliana na hali hiyo, Idara inaendelea na mchakato wa kuhakikisha huduma za kiuhamiaji zinatolewa kwa njia ya ki-elektroniki (Uhamiaji mtandao), ambapo huduma za uhamiaji kama vile utoaji wa hati za safari, vibali vya ukaazi na visa zitatolewa kwa njia ya ki-elektroniki na kuongezewa alama za siri.

Wageni Waliopatiwa Uraia wa Tanzania

56. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi cha Julai 2014 hadi Machi, 2015 wageni 192 walipatiwa uraia. Wageni waliopata uraia ni wa kutoka India (86), Pakistani (18), Kenya (14), Somalia (5), Uingereza (4), Italia (1), Rwanda (6), Yemeni (33), Burundi (2), Lebanon (2), China (4), Lesotho (1), Bangladesh (1), Zimbabwe (1), Wasiokuwa na Utaifa (1), Ureno (1), Ghana (2), Sudan (1), Sirilanka (4), Eritrea (1), Ukraine (1), Urusi (1), na Guinea Bissau (2).

Watanzania waliopatiwa Uraia wa Mataifa Mengine na Waliorudishwa Nchini

57. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi cha Julai 2014 hadi Machi, 2015, Watanzania 38 waliukana uraia wa Tanzania kwa sababu mbalimbali na kupata uraia wa mataifa mengine kama ifuatavyo; Ujerumani (11), Namibia (2), Norway (11), Botswana (2), Uganda (2), Belgium (1), Lesotho (1), Sweden (1), Urusi (1), Kenya (1) na Uingereza (5) hivyo kupoteza haki ya kuwa raia wa Tanzania kwa mujibu wa Sheria ya Uraia Na.6 ya mwaka 1995. Aidha, katika kipindi hiki Watanzania watoro (stowaways) 39 walirudishwa nchini toka nchi mbalimbali (hususan nchi za kusini mwa Afrika).

Ajira na Mafunzo

58. **Mheshimiwa Spika**, katika kipindi cha Julai 2014 hadi Machi 2015, Idara ya Uhamiaji imewapeleka askari wapya 298 kwenye mafunzo ya awali ya uhamiaji katika Chuo cha Polisi Moshi (MPA). Watumishi 71 waliopo kazini wamepatiwa mafunzo ya muda mfupi na mrefu ndani ya nchi, kati yao watumishi 25 walihudhuria mafunzo ya muda mfupi na 46 walihudhuria mafunzo ya muda mrefu. Katika mwaka 2015/2016, Idara ya Uhamiaji inatarajia kuajiri watumishi wapya 1,066 na kutoa mafunzo kwa watumishi 600 waliopo kazini.

Majengo ya Ofisi

59. **Mheshimiwa Spika**, Idara ya Uhamiaji imekamilisha ujenzi wa Ofisi ya Uhamiaji Mkoa wa Singida. Aidha, ujenzi wa Ofisi za Uhamiaji katika Mikoa ya Manyara, Pwani, Geita, Mtwara na Lindi unaendelea. Aidha, Mshauri elekezi amepatikana kwa ajili ya kukamilisha michoro ya ujenzi wa ofisi katika Wilaya ya Ileje - Mbeya na Kituo cha Kirongwe Wilayani Rorya mkoani Mara ambapo ujenzi utanza mwaka wa fedha 2015/2016. Pia katika mwaka wa fedha 2015/2016 Idara inatarajia kufanya ukarabati wa awamu ya pili wa majengo ya Chuo cha Uhamiaji – Moshi na jengo la Makao Makuu – Dar es Salaam.

Makazi ya Askari

60. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Idara ya Uhamiaji imekamilisha ujenzi wa nyumba tano za viongozi Mtoni Kijichi – Dar es Salaam pamoja na nyumba za Afisa Uhamiaji Mkoa wa Ruvuma. Idara inaendelea pia na ujenzi wa nyumba ya makazi ya Maafisa Uhamiaji wa Mikoa ya Kigoma na Mwanza. Aidha, mshauri mwelekezi amepatikana kwa ajili ya kukamilisha michoro ya nyumba za makazi ya askari huko Kisongo mkoani Arusha na ambapo ujenzi utanza mwaka wa fedha 2015/2016. Vilevile, Idara itafanya ukarabati wa nyumba za makazi kumi na saba (17) mkoani Tabora katika mwaka wa fedha 2015/2016.

JESHI LA ZIMAMOTO NA UOKOAJI

61. **Mheshimiwa Spika**, jukumu la msingi la Jeshi la Zimamoto na Uokoaji ni kukinga na kupunguza vifo, majeruhi, uharibifu wa mali

unaotokana na moto, mafuriko, ajali za barabarani, kimbunga na dharura zote zisizo za jinai.

Hali ya vituo vya Zimamoto na Uokoaji Nchini

62. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Zimamoto na uokoaji lina jumla ya vituo 52 nchi nzima tofauti na mahitaji halisi ambayo ni vituo 152 vinavyotakiwa kuwepo. Hali hii inasababisha kuwepo na mahitaji makubwa ya huduma hii muhimu hususan katika maeneo ya wilayani. Katika mwaka 2015/16 Jeshi linatarajia kujenga vituo vitatu (3) vya zimamoto katika jiji la Dar es Salaam. Aidha, Jeshi lina mahitaji makubwa ya gari za kuzima moto kwani katika gari 83 zilizopo nchi nzima gari 35 ndio nzima ambapo mahitaji ni gari zisizopungua 280 ili kutoa huduma kwa ufanisi. Katika mwaka 2015/16 Jeshi linatarajia kununua gari moja (1) la kuzimia moto pamoja na gari tano (5) kwa ajili ya shughuli za ukaguzi

Ukaguzi wa tahadhari na kinga dhidi ya moto na majanga

63. **Mheshimiwa Spika**, moja ya jukumu la msingi la Jeshi la Zimamoto na Uokoaji ni kufanya ukaguzi wa tahadhari na kinga dhidi ya moto nchi nzima. Katika mwaka 2014/15 kufikia mwezi Machi, 2015 Jeshi limekagua jumla ya maeneo 38,441. Katika mwaka wa fedha 2015/16 Jeshi linatarajia kukagua maeneo 63,500 nchi nzima.

Matukio ya moto na majanga mengine

64. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji limeendelea kutekeleza majukumu yake ya msingi hususan kupambana na majanga ya moto pamoja na kufanya maokozi mbalimbali. Mpaka kufikia mwezi Machi, 2015, Jeshi limeshiriki kuzima moto katika matukio 2,018 nchi nzima. Aidha, Jeshi limefanya maokozi 607 katika maeneo mbalimbali nchini yakiwemo mafuriko wilayani Kahama mkoani Shinyanga, mkoani Mwanza na katika jiji la Dar es Salaam.

Mafunzo kwa Askari na Watumishi

65. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji limeendelea na juhudi mbalimbali ili kuwapatia askari na maafisa wake mafunzo kwa lengo la kuboresha utendaji katika majukumu

yake. Katika mwaka 2014/15 watumishi askari na raia wamepatiwa mafunzo katika maeneo mbalimbali ikiwemo mafunzo ya ndani na nje ya nchi. Katika mafunzo ya ndani ya nchi, watumishi 16 wamepatiwa mafunzo kama ifuatavyo; stahada (6), shahada (5) na shahada ya Uzamili (5) na katika mafunzo ya nje ya nchi, maafisa watano (5) walipatiwa mafunzo ya ulinzi na usalama nchini China. Aidha, Askari na Maafisa 800 walipatiwa mafunzo ya uaskari na namna ya kukabiliana na majanga ya moto. Katika mwaka 2015/16 Jeshi litaendelea kutoa mafunzo kwa askari na watumishi mbalimbali ili kuboresha utendaji kazi.

Elimu kwa Umma

66. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka 2014/2015 Jeshi la Zimamoto na Uokoaji limeendelea kutoa elimu kwa umma juu ya namna ya kukabiliana na majanga mbalimbali ya moto kupitia vyombo vya habari ikiwemo televisheni, redio, magazeti na matangazo kupitia gari za Zimamoto na Uokoaji. Katika mwaka wa fedha, 2015/2016 Jeshi la Zimamoto na Uokoaji litaongeza kasi ya utoaji elimu kwa umma kwa lengo la kupunguza majanga ya moto na mengineyo nchini.

MAMLAKA YA VITAMBULISHO VYA TAIFA (NIDA)

67. **Mheshimiwa Spika**, Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa katika mwaka wa fedha 2014/15 imesajili wananchi wa mkoa wa Pwani (505,408), Lindi (353,442), Mtwara (512,827), Morogoro (862,392) na Tanga (847,900). Aidha, imetengeneza vitambulisho 1,269,829 vya wanachi wa Unguja na Pemba pamoja na mkoa wa Dar-es-Salaam na ugawaji wa vitambulisho hivyo kwa wananchi hao unaendelea. Aidha, Mamlaka imenunua vifaa vya usajili (MEU) 1,000, vifaa vya kugawia vitambulisho (PCID) 200, mashine za kusomea vitambulisho (Card Readers) 600 na mashine za kuchapishia vitambulisho (Printer) 2. Vilevile, imeanza ujenzi wa kituo cha kutunzia kumbukumbu na kituo cha uokozi wakati wa majanga (Data recovery centre) na ofisi 13 za usajili za wilaya Tanzania Bara na Zanzibar. Mamlaka imefanya ukarabati katika ofisi za wilaya zinazotumika katika zoezi la utambuzi na usajili katika mikoa ya Pwani, Morogoro, Lindi, Mtwara na Tanga. Vilevile, imeajiri watumishi wapya 216.

68. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2015/2016 Wizara yangu kupitia Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa imepanga kufungua ofisi za usajili katika Wilaya hapa nchini na kuendelea kusajili wananchi katika Wilaya hizo. Mamlaka itanunua vifaa vya usajili 500, vifaa vya kugawia vitambulisho 700, mashine za kusomea vitambulisho 1,300. Aidha, itaendelea na zoezi la uwekaji wa mitandao ya mawasiliano kati ya ofisi za Wilaya na Makao Makuu pamoja na shughuli ya upanuzi wa jengo la Makao Makuu ya Mamlaka. Vilevile, itaajiri watumishi wapya 800.

69. **Mheshimiwa Spika**, Wizara yangu kupitia Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa katika mwaka wa fedha 2015/16 inalenga kuzishirikisha taasisi nyingine za Serikali katika usajili wa makundi maalumu ya watu ili kupunguza gharama za usajili. Kwa kuanzia itashirikiana na Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu katika kuwasajili wanafunzi wote katika vyuo vya elimu ya juu ili vitambulisho visaidie katika utoaji na urejeshwaji wa mikopo kwa wanafunzi hao, itashirikiana na Mamlaka nyingine husika katika usajili wa madereva kwa ajili ya kuwatambua. Aidha, itashirikiana na Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya (NHIF) katika kuongeza wigo wa kuwasajili wanachama wapya wa mfuko ambao watatumia kitambulisho cha taifa katika kupata huduma za mfuko huo.

HUDUMA KWA JAMII

70. **Mheshimiwa Spika**, Idara ya Probesheni na Huduma kwa Jamii ambayo inasimamia utekelezaji wa Adhabu Mbadala wa Kifungo gerezani, chini ya Sheria ya Probesheni na Sheria ya Huduma kwa Jamii hivi sasa inatekeleza Programu hiyo kwenye Wilaya 63 za Mikoa 21 ya Tanzania Bara, ambayo ni Arusha, Dar es Salaam, Dodoma, Iringa, Kilimanjaro, Mara, Mbeya, Tanga, Singida, Mtwara, Mwanza, Ruvuma, Shinyanga, Kagera, Pwani, Morogoro, Njombe, Geita, Tabora, Simiyu na Manyara. Hadi kufikia Machi, 2015 jumla ya Taarifa za Uchunguzi wa Kijamii 1,575 ziliandaliwa na kuwezesha wafungwa 1,217 kunufaika na programu hiyo ambapo wanaume ni 940 na wanawake ni 277. Miongoni mwa wafungwa hao, 132 wametumikia adhabu ya Probesheni na wafungwa 1,085 wametumikia adhabu ya Huduma kwa Jamii kwa kufanya kazi za kijamii, hivyo kupunguza gharama za uendeshaji katika magereza na vilevile taasisi wanazozifanyia kazi. Katika mwaka wa fedha 2015/2016 Wizara

inatarajia kuongeza mikoa mingine miwili ya Kigoma na Rukwa, hivyo kufanya wigo wa matumizi ya Adhabu Mbadala kufikia mikoa 23 ya Tanzania Bara. Aidha, wahalifu wa vifungo vya muda mfupi usiozidi miaka mitatu wataendelea kusimamiwa kutekeleza Adhabu Mbadala nje ya kifungo gerezani.

HUDUMA KWA WAKIMBIZI

71. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015, Serikali kwa kushirikiana na Serikali ya Marekani imeanza kutekeleza Mpango Maalum wa kuwahamishia nchini Marekani wakimbizi wenye asili ya DRC na Burundi wapatao 32,000. Maandalizi yanaendelea ya kuanza kukarabati uwanja wa ndege wa Kasulu ili uweze kutumika kuwasafirisha wakimbizi hao pamoja na kujenga miundombinu itakayotumika katika zoezi hilo (*resettlement processing facility*). Wakati huo huo, utaratibu wa kuwahamishia Wakimbizi katika nchi ya tatu umeendelea kutekelezwa. Katika kipindi cha kuanzia Julai 2014 hadi Aprili, 2015 wakimbizi 877 walipelekwa huko Ulaya na Marekani.

72. **Mheshimiwa Spika**, katika kuongeza udhibiti wa wakimbizi wanaotoroka kwenye makambi/makazi yao na kwenda maeneo yasiyo stahili, Wizara imekamilisha uhakiki wa wakimbizi, kuwapiga picha na kuchukua alama za vidole ambazo zinawekwa kwenye kanzidata (*database*). Napenda kuliarifu Bunge lako Tukufu kuwa, uhakiki huo ulikamilika mwezi Agosti, 2014 ambapo jumla ya wakimbizi 57,127 walihakikiwa na kuchukuliwa alama za vidole pamoja na kupigwa picha.

73. **Mheshimiwa Spika**, kutokana na kuzuka kwa vurugu kuelekea Uchaguzi Mkuu wa Burundi, katika kipindi cha mwezi Aprili na Mei, 2015 Tanzania imepokea wakimbizi wapya takribani 20,000 walioingia nchini kupitia mkoa wa Kigoma. Kwa upande mwingine hali ya amani na utulivu nchini DRC bado haijatengemaa, hivyo zoezi la uhamasishaji wa urejeaji wa hiyari halifanyiki kwa sasa. Kabla ya kuanza kupokea wimbi jipya la wakimbizi toka Burundi, nchi yetu ilikuwa na wakimbizi 89,069 kutoka mataifa ya DRC, Burundi na wachache kutoka nchi za Somalia, Rwanda, Uganda na Sudani ya Kusini. Aidha, Serikali imehitimisha suala la waliokuwa wakimbizi

toka Burundi wa mwaka 1972 wapatao 162,156 kwa kuwapa uraia na kuwaruhusu kuishi nchini kihalali.

URATIBU WA KUSHUGHULIKIA MALALAMIKO

74. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015 Wizara kupitia Idara ya Kushughulikia Malalamiko imeendelea kutekeleza majukumu mbalimbali ya kuwahudumia wananchi wenye malalamiko kuhusu vyombo vya usalama chini ya Wizara. Hadi kufikia Machi, 2015 jumla ya malalamiko 132 yalipokelewa kwa njia ya barua, simu, barua pepe, nukushi na ana kwa ana yalishughulikiwa. Kati yake malalamiko 93 yalipatiwa ufumbuzi na wahusika kujulishwa na mengine 39 yanaendelea kushughulikiwa. Katika mwaka 2015/16 Wizara itaendelea kupokea na kushughulikia malalamiko ya wananchi na watumishi wa Wizara na kufanya uchunguzi wa kina ndani na nje ya ofisi.

VITA DHIDI YA BIASHARA HARAMU YA USAFIRISHAJI WA BINADAMU

75. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha wa 2014/2015 Sekretarieti ya Kupambana na Biashara Haramu ya Usafirishaji wa Binadamu imeratibu vikao vinne vya Kamati ya Kitaifa ya Kupambana na Biashara Haramu ya Usafirishaji wa Binadamu. Aidha, imekamilisha kuandaa Kanuni 2 za Sheria ya Kupambana na Biashara Haramu ya Usafirishaji wa Binadamu nchini na vilevile kusambaza Kitabu cha anwani na majina ya Watoa Huduma kwa waathirika wa Biashara Haramu ya Usafirishaji Binadamu (*Directory of Service Provider*). Katika mwaka 2015/16 Kamati itaendelea kutoa elimu zaidi kwa umma juu ya kupambana na Biashara Haramu ya Usafirishaji wa Binadamu, kuimarisha Sekretarieti yake na kuendelea kutengeneza na kutoa elimu kwa wadau juu ya kanuni za Sheria ya Kupambana na Biashara Haramu ya Usafirishaji Binadamu ya Mwaka 2008.

USAJILI WA VYAMA VYA KIJAMII NA VYA KIDINI

76. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015 Wizara imeendelea na jukumu la usajili na ukaguzi wa Vyama vya Kijamii na Kidini kwa lengo la kuvisimamia ili kuhakikisha kunakuwepo na

amani na utulivu katika jamii. Hadi kufikia mwezi Machi, 2015 maombi ya vyama 571 yalipokelewa ambapo 501 ni ya vyama vya kijamii na 70 ni ya kidini. Kati ya maombi hayo, vyama 457 vilisajiliwa ambapo 415 ni vya kijamii na 42 ni vya kidini. Maombi ya vyama 32 yalikatiliwa ambapo 23 ni ya kidini na 9 ni ya kijamii. Maombi ya vyama 82 yanaendelea kushughulikiwa. Aidha, ukaguzi wa vyama umefanyika katika Mkoa wa Kigoma. Uhakiki wa vyama umeendelea kufanyika ikiwa ni pamoja na kuboresha kanzidata ili kuwa na kumbukumbu sahihi kwa vyama vyote vilivyosajiliwa ambavyo vipoo hai. Vilevile, hatua za kuvifutia usajili vyama visivyotekeleza wajibu wao kulingana na Sheria zimeanza kuchukuliwa, ambapo jumla ya vyama 24 vimepewa taarifa ya kusudio la kuvifuta. Hatua hizi zinaendelea kuchukuliwa kwa vyama vingine zaidi. Katika mwaka wa 2015/2016 Wizara itaendelea kusajili vyama, kufanya uhakiki wa vyama vilivyo hai na kufanya ukaguzi katika Mikoa 9 ya Tanzania Bara.

KUIMARISHA MATUMIZI YA TEHAMA WIZARANI

77. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015 Wizara imeendelea na mkakati wa kuimarisha matumizi ya TEHAMA katika maeneo mbalimbali ili kuboresha huduma zitolewazo. Aidha, imefunga miundombinu ya kimtandao katika Makao Makuu ya Wizara Dar es Salaam na kwenye Ofisi za Wizara Dodoma. Kupitia mradi wa *Government Network* imefunga miundombinu ya mtandao na pia kutoa mafunzo kwa wataalamu kuhusu matumizi ya miundombinu hiyo. Katika mwaka 2015/16 Wizara itaendelea na mkakati wa kuimarisha matumizi ya TEHAMA katika huduma inazotoa sambamba na kufanya mapitio ya Mpango Mkakati wa TEHAMA wa Wizara wa mwaka 2011/12 - 2013/14.

KUBORESHA SERA, SHERIA, KANUNI NA MIKAKATI

78. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/2015 Wizara imeendelea na hatua za kuboresha sera, sheria, kanuni na mikakati mbalimbali ili kuimarisha utendaji kazi na huduma inazozitoa katika jamii. Jumla ya rasimu 3 za sera zimeandaliwa, sera 1 ipo katika mapitio, sheria mbili zimepitishwa na Bunge na rasimu za sheria 3 zipo katika hatua mbalimbali za maandalizi. Aidha, kanuni mbalimbali za sheria zimeandaliwa na kuidhinishwa. Katika mwaka

2015/16 Wizara itaendelea na ukamilishaji wa undaaji wa sera, sheria, kanuni na mikakati mbalimbali ili kuidhinishwa na kuanza kutumika.

MAPAMBANO DHIDI YA VVU/UKIMWI

79. **Mheshimiwa Spika**, Wizara imeendelea kuchukua juhudi mbalimbali za kukabiliana na maambukizi mapya ya virusi vya UKIMWI na UKIMWI kwa Askari na Watumishi wote wa Wizara. Juhudi hizi ni pamoja na utekelezaji wa kazi mbalimbali za mapambano hayo katika Vyombo vya Ulinzi na Usalama na Idara ndani ya Wizara.

80. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Magereza limeendeleza juhudi mbalimbali za kuimarisha mapambano hayo kwa kutoa mafunzo ya elimu rika kuhusu UKIMWI kwa askari, familia za askari na wafungwa pamoja na kuendelea kuwahamasisha watumishi wa Jeshi la Magereza na wafungwa kupima kwa hiari ili kujua hali ya afya zao kuhusu maambukizi ya Virusi vya UKIMWI. Juhudi hizo ni pamoja na kuimarisha huduma za tiba na matunzo kwa watu waishio na VVU katika Zahanati na Vituo vya Afya vya Magereza ya Ubena, Ruanda, Butimba, Arusha, Mtego wa Simba, Segerea, Ukonga, Mahabusu Iringa, Bangwe na Chuo cha Maafisa Ukonga. Aidha, kwa kupitia ufadhili wa Shirika la Umoja wa Mataifa linaloshughulikia Udhhibiti wa Uhalifu na Dawa za Kulevya (UNODC), mafunzo yametolewa kwa watumishi 40 ambao watakuwa waelimishaji wa masuala ya UKIMWI katika Magereza ya Idete – Morogoro, Njombe, Kongwa - Dodoma, Mkuza - Pwani, Mahabusu Sumbawanga-Rukwa, Malya-Shinyanga, Biharamulo - Kagera, Tarime - Mara, Mbozi - Mbeya na Kibondo - Kigoma. Katika mwaka wa fedha 2015/2016, mkazo zaidi utakuwa katika kutoa elimu ya kujikinga kuepukana na UKIMWI kwa wafungwa na mahabusu magerezani na pia kwa askari na familia zao pamoja na kuhimiza uanzishwaji wa vikundi vya watumishi na wafungwa waishio na VVU (*Post test Clubs*) katika vituo mbalimbali vya Magereza nchini.

81. **Mheshimiwa Spika**, Idara ya Uhamiaji imeendelea kutoa elimu pamoja na kuwahudumia watumishi wanaoishi na VVU na UKIMWI kwa lengo la kupunguza maambukizo mapya ya UKIMWI mahala pa kazi kwa familia za askari. Aidha Idara ya Uhamiaji

imesambaza vipeperushi katika vituo vya kuingilia nchini vinavyolenga kutoa elimu juu ya maambukizo ya VVU na UKIMWI pamoja na athari zake. Pia siku ya watumishi na familia (*family day*) kwa watumishi wa Idara ya Uhamiaji katika mikoa yote ya Tanzania iliadhimishwa ambapo watumishi na familia zao walihudhuria na kupata ushauri nasaha kuhusu VVU na UKIMWI pamoja na kupima afya zao.

82. **Mheshimiwa Spika**, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji limetekeleza afua (*interventions*) mbalimbali kama vile mafunzo ya elimu rika kuhusu UKIMWI kwa Askari na Maafisa, pamoja na watumishi raia. Aidha katika mwaka 2015/16 Jeshi litaendelea kuwahamasisha Askari na watumishi kupima afya kwa hiari ili kujua hali zao kuhusu maambukizi ya Virusi vya UKIMWI.

USHIRIKISHAJI WA WAFANYAKAZI NA USHIRIKI KATIKA MICHEZO

83. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2014/15 Wizara imeendelea kuwashirikisha wafanyakazi katika maamuzi mbalimbali yanayohusu utendaji kazi wa Wizara kupitia Mabaraza ya Wafanyakazi yaliyopo. Jumla ya vikao viwili vya kisheria vya Baraza la Wafanyakazi vilifanyika na uamuzi mbalimbali kufikiwa. Aidha, watumishi wameweza pia kushiriki na kushinda kwa kishindo michezo mbalimbali ikiwemo ile ya SHIMIWI, Mei Mosi na BONANZA kwa lengo la kujenga afya zao na kukuza ushirikiano baina yao. Katika mwaka 2015/2016 Wizara itaendelea kuwashirikisha wafanyakazi katika maamuzi yanayofikiwa kwa mujibu wa sheria na pia kutoa nafasi ya kushiriki katika michezo.

MAFUNZO, AJIRA MPYA NA KUPANDISHWA VYEO WATUMISHI

84. **Mheshimiwa Spika**, katika jitihada za kuwaendeleza kitaaluma watumishi ndani ya Wizara, watumishi 20 waliweza kuhudhuria mafunzo ya muda mrefu katika kozi mbalimbali zikiwemo za shahada, stashahada na cheti. Aidha, mafunzo ya awali kwa waajiriwa wapya 15 yalitolewa na watumishi wapya 9 walijajiriwa pamoja na kuidhinisha ajira 52 za wataalamu wa kigeni hususan katika makambi ya wakimbizi. Vilevile, watumishi 132 walipandishwa vyeo na watumishi 19 walithibitishwa kazini. Katika mwaka 2015/16

Wizara inatarajia kuwapeleka masomoni watumishi 42 katika mafunzo ya muda mfupi na muda mrefu na kuwapandisha vyeo watumishi kadri watakavyopata sifa kulingana na miundo yao ya kiutumishi.

IV. TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA AHADI ZA SERIKALI BUNGENI 2014/15

85. **Mheshimiwa Spika**, utekelezaji wa ahadi zilizotolewa na Serikali Bungeni katika mwaka 2014/2015, umezingatiwa katika Taarifa ya utekelezaji wa malengo ya Ilani ya Uchaguzi eneo la II na katika hotuba hii eneo la IV la Mapitio ya utekelezaji wa bajeti ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka 2014/2015. Ahadi hizo zipo katika maeneo ya vitendea kazi, ajira na mafunzo, misako na doria, ujenzi na ukarabati wa ofisi, vituo, nyumba na magereza, zoezi la utambuzi na usajili wa watu na kuwarejesha wakimbizi kwao. Kwa ujumla wake, taarifa ya utekelezaji wa ahadi za Serikali zilizotolewa Bungeni katika mwaka 2014/2015, ni kama inavyoonyesha katika **Kiambatisho Na. 1** cha Hotuba hii.

V. SHUKRANI

86. **Mheshimiwa Spika**, natoa shukrani zangu za dhati kwa wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Ulinzi na Usalama chini ya Mwenyekiti wake Mheshimiwa Anna Margareth Abdallah Mbunge Viti Maalum kwa kuyapitia na kuyachambua Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka wa fedha 2015/2016. Maelekezo na ushauri wa Kamati hiyo utaisaidia Wizara katika kutekeleza majukumu yake.

87. **Mheshimiwa Spika**, shukrani za pekee nazitoa kwa Naibu Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi, Mheshimiwa Pereira Ame Silima, Mbunge wa Chumbuni, Katibu Mkuu Bwana Mbarak Abdulwakil, Naibu Katibu Mkuu Bibi Mwamini Malemi, Inspekta Jenerali wa Polisi Bwana Ernest Mangu, Kamishna Jenerali wa Magereza Bwana John Minja, Kamishna Jenerali wa Zimamoto na Uokoaji Bwana Pius Nyambacha, Kamishna Mkuu wa Uhamiaji Bwana Sylvester Ambokile, Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa Bwana Dickson Maimu, Makamishna, Wakurugenzi na Wakuu wote wa Idara na Vitengo, Makamanda, Askari pamoja na Wafanyakazi wote wa

Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ambao wamefanikisha maandalizi ya hotuba hii na pia kwa kusaidia kufanikisha majukumu ya Wizara.

88. **Mheshimiwa Spika**, nachukua pia fursa hii kuwashukuru nchi washirika wa maendeleo ikiwemo China, Marekani, Ujerumani, Japan, Uturuki, Korea Kusini, Umoja wa Falme za Kiarabu, Misri na taasisi za INTERPOL, IOM, EU, UNHCR, DFID, USAID, UNICEF, WFP na Pharm Access pamoja na wadau wengine wote kwa misaada yao ambayo imeongeza uwezo wa kiutendaji katika Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi.

VI. MAOMBI YA FEDHA KWA MWAKA 2015/2016

89. **Mheshimiwa Spika**, baada ya maelezo hayo, sasa naliomba Bunge lako Tukufu lipitishie Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka 2015/2016 ya shilingi 872,703,062,000 kwa ajili ya bajeti ya matumizi ya kawaida na miradi ya maendeleo. Kati ya makadirio hayo, shilingi 778,305,656,000 ni za matumizi ya kawaida ambapo shilingi 348,834,203,000 ni matumizi mengineyo na mishahara shilingi 429,471,453,000. Makadirio ya shilingi 94,397,406,000 ni kwa ajili ya mipango ya maendeleo. Mchanganuo ni kama ifuatavyo:-

a. Fungu 14 – Jeshi la Zimamoto na Uokoaji

(i) Matumizi Mengineyo	
Shilingi	19,861,172,000
(ii) Mishahara shilingi	14,521,186,000
(iii) Matumizi ya maendeleo Shilingi	1,500,000,000
Jumla	35,882,358,000

b. Fungu 28 – Jeshi la Polisi

(i) Matumizi Mengineyo	
Shilingi	196,801,709,000
(ii) Mishahara shilingi	284,314,668,000
(iii) Matumizi ya maendeleo Shilingi	8,510,968,000
Jumla	489,627,345,000

c. Fungu 29 – Jeshi la Magereza

(i) Matumizi Mengineyo	
Shilingi	67,665,836,000
(ii) Mishahara shilingi	97,750,249,000
(iii) Matumizi ya	
maendeleo Shilingi	1,621,716,000
Jumla	167,037,801,000

d. Fungu 51 – Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi na NIDA

(i) Matumizi Mengineyo	
Shilingi	21,776,072,000
(ii) Mishahara	
shilingi	4,069,558,000
(iii) Matumizi ya	
maendeleo Shilingi	76,964,722,000
Jumla	102,810,352,000

e. Fungu 93 – Idara ya Uhamiaji

(i) Matumizi Mengineyo	
Shilingi	42,729,414,000
(ii) Mishahara shilingi	28,815,792,000
(iii) Matumizi ya	
maendeleo Shilingi	5,800,000,000
Jumla	77,345,206,000
Jumla Kuu	872,703,062,000

90. **Mheshimiwa Spika**, nakushukuru wewe, Waheshimiwa Wabunge wote pamoja na Wananchi Wengine wote kwa kunisikiliza. Aidha, Hotuba hii inapatikana pia katika tovuti ya Wizara yenye jina www.moha.go.tz.

91. **Mheshimiwa Spika**, naomba kutoa hoja.